

VAN NATURE

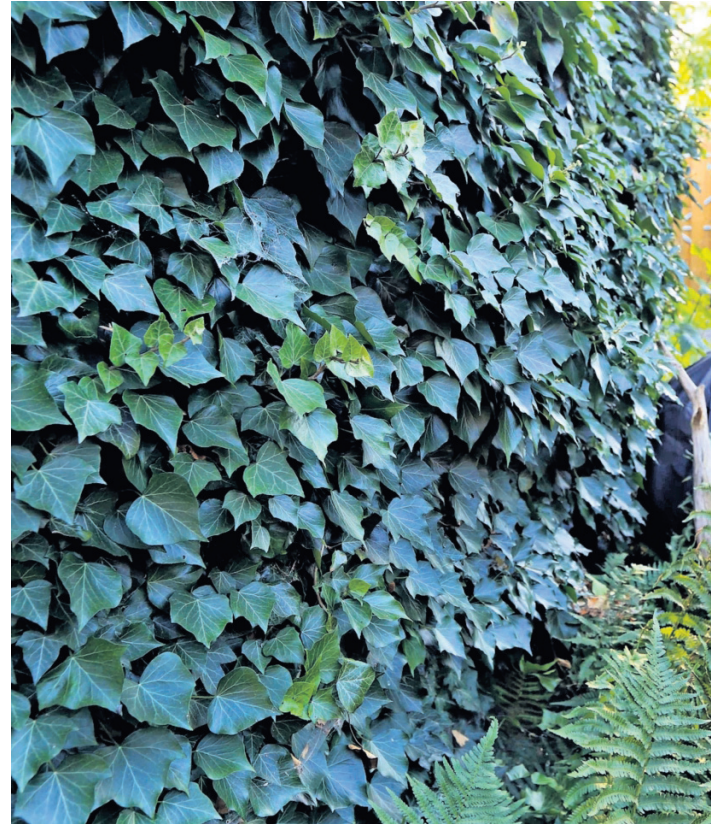

Jacques van der Neut schrijft in Van Nature over opvallende waarnemingen in de natuur. Hij werkt als boswachter in De Biesbosch. Daarnaast is hij een verwoed natuurfotograaf.

Elke vlinder heeft een nauwe band met één of meer soorten bloemen. Het leven van zo'n fraai gekleurd insect hangt er nauw mee samen. Vlinders fladderen gelukkig niet uitsluitend in natuurgebieden, ook in stadsparken en tuinen. Zeker als daar klimop groeit.

▲ Het boomblauwtje is vaak te zien bij zomers weer. FOTO'S JACQUES VAN DER NEUT

▲ Klimop, de weelderig groene muurbedekker.

Veel boomblauwtjes actief

Dankzij het aanhoudende zomerweer zijn er veel vlinders actief. Gehakelde aurelia's, kleine vossen, atalanta's en de diverse soorten witjes fladderen naar hartenlust van bloem naar bloem. Er zijn nu ook veel boomblauwtjes actief.

Bij het grote publiek is dit kleine, lichtblauw gekleurde dagvlindertje minder bekend. De onderkant van de vleugels is grijsblauw en bezaaid met verspreid liggende zwarte vlekjes, die een beetje lijken op inktspetters. De huidige verspreiding is constant gebleven en komt zeer waarschijnlijk overeen met die van de vorige eeuw.

Tegenwoordig is het boomblauwtje een algemene standvlinder die vooral in de bosachtige gebieden op de zandgronden wordt gevonden, maar ook middenin de stad. In open gebieden zoals de kleigronden van het rivierengebied, de Flevopolder en Noord-Holland is hij wat schaarser. Het boomblauwtje is niet bedreigd. Ook op Europese schaal niet en de soort heeft in het algemeen een stabiel verspreidingspatroon.

Het boomblauwtje is dan wel een tamelijk algemene dagvlinder, maar dat maakt hem zeker niet minder mooi. Het zijn tuinbezoekers en zij komen daar niet uitsluitend om nectar te drinken. Als de juiste planten aanwezig zijn, kunnen ze zich er ook voortplanten. Het vrouwtje van het boomblauwtje zet haar eitjes af op allerlei bomen, struiken en stevige kruiden. Voorwaarde is dat er bloemknoppen in zitten, want daar leven de rupsen vooral van. In het voorjaar,

vooral in mei, zijn vuilboom en hulst aantrekkelijke planten en daar zie je dan ook regelmatig blauwtjes bij vliegen. Het boomblauwtje heette vroeger zelfs vuilboomblauwtje, omdat deze struik zo vaak door de vlinder gebruikt werd.

Tijdens de tweede generatie, die vooral in augustus vliegt, is vuilboom vrijwel uitgebloeid, waardoor er nauwelijks nog bloemknoppen zijn te vinden. Een andere plant die in de zomer wordt gebruikt is grote kattenstaart. De favoriete plant in de zomer is echter klimop. Deze groene muurbedekker heeft een enorme

voorraad bloemknoppen. In augustus neemt de kans op vrouwtjes toe, die langs de klimop fladderen.

Met een beetje geluk kun je zo'n vrouwtje dan zelfs eitjes zien afzetten. Zij lijkt besluiteloos, van de ene bloemknop naar de andere te vliegen. Als ze neerstrijkt controleert zij met haar achterlijf en voelsprietten de knoppen. Als de fragiele dagvlinder op een goede plek is geland, dan kromt haar achterlijf en blijft een seconde of vijf in dezelfde houding zitten. Als ze weg vliegt kun je de knop onderzoeken en heb je een goede kans om het minuscule eitje te vin-

► **Klimop is een prachtige muurbedekker, maar verdient enige naloop**

den. Het is klein, maar omdat je weet waar je moet zoeken lukt het meestal.

Voor het boomblauwtje vervult Hedera helix, de wetenschappelijke naam van deze robuuste klimmer, een belangrijke rol. Klimop heeft leerachtige, verspreid staande bladeren. De bloemen, klein en geelgroen, staan in bolle schermen die in trossen gerangschikt zijn.

Klimop is een prachtige muurbedekker, maar verdient enige naloop. Zo toom ik op raamkozijnen en dakranden de uitbundige groei regelmatig in. Hetzelfde geldt voor pergola's en houten schuttingen. Als klimop daar de vrije hand krijgt, leggen die houten voorzieningen het loodje. De vuistdikke klimop slingert immers overal tussendoor en drukt, na jaren in dikte te zijn toegenomen, de boel uit elkaar.

Aanwinst

Desondanks, is klimop een aanwinst voor de tuin. Vogels als roodborst en winterkoning broeden er bijvoorbeeld in en veel nachtvlinders kunnen er schuilen. Volwassen vlinders voeden zich met honingdauw, maar ook nectar van bloemen, struiken en kruiden. Soms worden ze ook drinkend bij waterplassen gezien.

Het boomblauwtje vliegt in twee generaties, de eerste van half april tot eind mei en de tweede van begin juli tot eind augustus. De uiterste vliegdata zijn 8 maart en 28 oktober. In sommige jaren vliegt er zelfs een derde generatie van eind augustus tot half oktober. De soort overwintert als pop.

DE PRAKTIJK IN DE TUIN

Rupsen eten enkele soorten planten

Rupsen zijn vreselijk kieskeurig. Ze lusten gewoonlijk maar enkele soorten planten. Deze planten noemen we waardplanten. Ze zijn onmisbaar in een vlindervriendelijke tuin. Als waardplant voor de rupsen worden zowel wilde als gecultiveerde plantensoorten gebruikt. Iedere rupsensoort heeft een voorkeur. Sommige rupsen leven van grassen, andere van kruiden of bladeren van bomen

▲ Een zebrarups op jacobskruiskruid.

en struiken. Veel rupsen lusten maar een of enkele soorten waardplanten. Andere rup-

sen eten alleen planten uit één familie, zoals de rupsen van de kleine vuurvlinder, die

enkele soorten zuring eten. Ook zijn er rupsen die niet erg kieskeurig zijn: de rupsen van het bruin zandooie eten bijvoorbeeld vrijwel alle soorten grassen. De rupsen van het groot en klein koolwitje leven van koolplanten. Brandnetels worden door de mens verfoeid, maar rupsen van de kleine vos, dagpauw-oog, landkaartje en atalanta zijn er juist van afhankelijk.